

årsrapport 2015
KLP Kommunekreditt AS

Forsidefoto: Elin Anne Pedersen **Åpen**

KLP inviterte i 2015 til en intern fotokonkurranse der ansatte skulle visualisere en av KLPs verdier: åpen, tydelig, ansvarlig og engasjert, eller «For dagene som kommer». Juryens leder var fotograf Olav Storm.

INNHold

Styrets beretning	3
Resultatregnskap	8
Balanse	9
Kontantstrømoppstilling	10
Egenkapitaloppstilling	11
Erklæring	12
Noter til regnskapet	13-29
Revisjonsberetning	30-31
Dette er KLP	32-36

Årsberetning for 2015

Årsresultatet i KLP Kommunekreditt AS ble 19,6 millioner kroner før skatt. Balansen var ved utløpet av året 19,3 milliarder kroner. Selskapet finansieres i hovedsak ved å utstedte obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Obligasjonene har den høyest mulige rating (Aaa).

KLP Kommunekreditt AS ble etablert i 2009 og er et heleid datterselskap av KLP Banken AS. Virksomheten er et kredittforetak som i hovedsak finansieres ved utstedelse av obligasjoner med sikkerhet i offentlige utlån.

KLP Banken AS er en forretningsbank eiet av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap (KLP) gjennom KLP Bankholding AS. KLP Banken AS eier også alle aksjene i datterselskapet KLP Boligkreditt AS, som ble etablert i 2014.

Den samlede virksomheten i KLP Banken AS med datterselskaper er inndelt i forretningsområdene personmarked og offentlige lån. Virksomheten er landsdekkende og selskapenes hovedkontor ligger i Trondheim.

KLP Kommunekreditts tilstedeværelse i markedet for offentlige utlån bidrar til konkurranse og derved til at offentlig sektor får tilgang til langsiktig finansiering til lave kostnader.

Økonomisk utvikling 2015

Tall for 2014 er angitt i parentes.

- Resultat før skatt: 19,6 (36,5) millioner kroner
- Netto renteinntekter: 69,9 (71,7) millioner kroner
- Nye utlånsutbetalinger: 1,4 (0,9) milliarder kroner
- Utlånsbalanse: 15,6 (16,3) milliarder kroner

RESULTATREGNSKAP

Resultatet ble 19,6 millioner kroner før skatt og 14,2 millioner kroner etter skatt. Det ga en avkastning på egenkapitalen på 2,8 prosent før skatt mot 5,0 prosent året før.

KLP Kommunekreditt AS har som den eneste finansinstitusjon i Norge siden 2009 utstedt obligasjoner med sikkerhet i utlån til kommuner, fylkeskommuner eller selskaper med offentlig garanti.

Årsresultatet viser at netto renteinntekter er tilnærmet opprettholdt sammenlignet med 2014. 3 prosent reduksjon i netto renteinntekter har sammenheng med en tilsvarende reduksjon i utlånsbalansen. Løpende marginer mellom utlån og finansiering er i gjennomsnitt opprettholdt på samme nivå som året før.

Gjennom siste halvdel av 2015 har vi sett en betydelig økning av kredittpåslagene i verdipapirmarkedet. Verdien av selskapets likviditetsplasseringer har dermed falt. Dette har påvirket resultatet i 2015

negativt med 27,2 millioner kroner, i hovedsak er dette urealiserte tap. Ved utgangen av 2014 inkluderte resultatregnskapet en netto gevinst tilknyttet verdipapirer på 4,6 millioner kroner.

Selskapet foretar jevnlig tilpasninger i løpetider på innlån for å redusere likviditetsrisiko og imøtekomme regulatoriske krav til likviditetsindikatorer og kapitaldekning (Basel III og CRD IV). Refinansiering av innlånsiden gir da behov for tilbakekjøp av egne utstedelser. Dette gir resultateffekter. Også i 2015 er det gjennomført tilbakekjøp av innlån, men til betydelig lavere kostnader enn i 2014. Resultatet i 2015 er belastet med 5,1 millioner kroner i kostnader for tilbakekjøp av innlån. Tilsvarende tall for 2014 var en kostnad på 21,5 millioner. Se nærmere omtale under avsnittet om Likviditet nedenfor.

Sammenlignet med utstedelser av OMF med sikkerhet i boliglån er KLP Kommunekreditts utstedelser noe lavere priset på grunn av at investormarkedet vurderer underliggende risiko på kommuner som lavere enn for boliglån.

Driftskostnadene i KLP Kommunekreditt AS ble 20,5 millioner kroner i 2015, en økning på 3 prosent fra 2014.

RENTEINNTEKTER

Netto renteinntekter fra utlåns- og investeringsporteføljene ble 69,9 millioner kroner i 2015, mot 71,7 millioner kroner i 2014, som tilsvarer en reduksjon på 3 prosent. Renteinntekter fra utlånsvirksomheten og likviditetsplasseringer er redusert med 18 prosent i forhold til året før, i hovedsak som følge av fallende rentenivå. Tilsvarende er innlånskostnadene redusert med 20 prosent.

UTLÅN

Siden selskapets etablering i 2009 er KLP Kommunekreditt AS tilført lån fra andre selskaper i tillegg til å yte nye lån. De siste årene har refinansiering av lån i andre selskaper vært uten vesentlig betydning for utlånsutviklingen.

Samlede utlån utgjorde 15,6 milliarder kroner ved utløpet av 2015, som gir en netto reduksjon i utlånsvolumet på 0,7 milliarder kroner. 68 prosent av utlånsvolumet er til flytende rentebetingelser. Andelen lån til fast rente er redusert fra 36 prosent i 2014 til 32 prosent ved utløpet av 2015.

Det er i 2015 utbetalt nye lån for 1,4 milliarder kroner, som 0,5 milliarder høyere enn i 2014. Utlånsporteføljen består av lån til norske kommuner og fylkeskommuner direkte, eller til selskaper som utfører offentlige oppgaver og oppnår garanti fra kommuner eller fylkeskommuner. Risikoen i utlånsporteføljen vurderes som meget lav.

Kredittrisikoen forbundet med lån til kommuner og fylkeskommuner er i Norge begrenset til betalingsutsettelse og ikke til at betalingsforpliktelse faller bort. Dette slås fast i kommuneloven av 1992, som gir långiver sikkerhet mot tap dersom en kommune ikke kan oppfylle sine betalingsforpliktelser. Ved betalingsutsettelse er også långiver i medhold av samme lov sikret mot tap av påløpte renter, forsinkelsesrenter og kostnader til inndrivelse. KLP Kommunekreditt AS har ikke hatt kredittap på utlån til norske kommuner eller fylkeskommuner.

Selskapet har ingen misligholdte lån ved utløpet av 2015.

INNLÅN

KLP Kommunekreditt AS har etablert et program for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. I 2015 ble det emittert obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) tilsvarende 2,9 milliarder kroner i det norske markedet (6,0 milliarder kroner i 2014).

I det norske markedet har selskapet utstedte obligasjoner med fortrinnsrett i lån til kommunal sektor for 16,1 (16,4) milliarder kroner ved utløpet av 2015. Det er for tiden ingen utstedelser i utlandet.

Obligasjonene utstedes med sikkerhet i en portefølje av utlån til kommuner, fylkeskommuner eller selskaper som utfører oppgaver på vegne av det offentlige og kvalifiserer for offentlig garanti. Lån til selskaper skal være garantert av kommuner eller fylkeskommuner innenfor kommunelovens §50, av norsk stat eller bank. Garantier skal være utformet som selvskyldnerkausjon og dekke både avdrag og renter. Selskapet har oppnådd beste rating på sine OMF-utstedelser og internasjonal anerkjennelse for låneprogrammet.

Sikkerhetsmassen som utgjør obligasjonseiernes pant skal som minimum være 116 prosent av utestående OMF-utstedelser. Denne overpantsettelsen er finansiert med egenkapital og lån fra KLP Banken AS.

BALANSE OG SOLIDITET

Forvaltningskapitalen var 19,3 milliarder kroner ved utgangen av 2015, mot 20,0 milliarder kroner ett år tidligere. Av dette utgjør utlån til offentlige låntagere 15,6 milliarder kroner.

Selskapets ansvarlige kapital, basert på styrets forslag til disponering av resultatet, utgjorde 687,5 millioner kroner ved utløpet av 2015. Kjernekapitalen er identisk med ansvarlig kapital. Det gir en kapitaldekning og kjernekapitaldekning på 17,9 prosent. Tilsvarende tall for 2014 var henholdsvis 728,7 millioner kroner og 19,0 prosent. Gjeldende kapitalkrav er 14,5 prosent kapitaldekning og 11,0 prosent kjernekapitaldekning. Risikovektet balanse var 3,7 milliarder kroner. Soliditeten vurderes å være god.

LIKVIDITET

Kontantstrømoppstillingen i årsregnskapet viser at likviditetssituasjonen er god. Beholdningen av likvide midler er benyttet til utbetaling av nye utlån eller innfrielse og tilbakekjøp av innlån.

Som følge av at innlånsopptak skjer på de tidspunkter vilkårene anses som gunstige oppstår det fra tid til annen behov for å plassere ledig likviditet. Denne likviditeten bidrar til inntjeningen og gir fleksibilitet til å håndtere etterspørselen etter nye utlån.

KLP Kommunekreditt AS er underlagt strenge regler for hvilke aktiva selskapet kan investere i. Porteføljen av likviditetsplasseringer består av sikre verdipapirer og innskudd i andre banker. Verdipapirene er sertifikater og obligasjoner med svært god sikkerhet, hovedsakelig obligasjoner med fortrinnsrett og Aaa rating.

Ved utløpet av 2015 var utestående likviditetsplasseringer i form av rentebærende papirer 3,1 milliarder kroner. Plasseringene bokføres til markedsverdi. For 2015 gir det et tap på 27,2 millioner kroner. På samme tid i fjor var utestående 3,1 milliarder kroner. Tilsvarende tall for 2014 viste en gevinst på 4,6 millioner kroner. (Se note 5 i årsregnskapet.)

ANVENDELSE AV ÅRSRESULTAT

Årsregnskapet i KLP Kommunekreditt AS viser et totalresultat for 2015 på 14,2 millioner etter skatt. Styret foreslår at det utbetales et konsernbidrag til KLP med 47,0 millioner kroner. KLP vil gi samme beløp tilbake som konsernbidrag uten skattemessig effekt. Resultat etter skatt og netto konsernbidrag overføres annen egenkapital.

OM REGNSKAPET

Styret mener årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Forutsetningene for fortsatt drift er til stede, og dette er lagt til grunn i årsregnskapet.

KLP Kommunekreditt AS avlegger regnskap i henhold til de internasjonale regnskapsstandardene IFRS som er godkjent av EU med tilhørende fortolkninger. Se note 2 for nærmere informasjon.

Rating

Ratingbyråenes vurdering av KLP Kommunekreditt AS og KLP-konsernet er viktig for selskapets innlånsvilkår. Selskapet har engasjert Fitch Ratings og Moody's for å gi en kredittrating av selskapets obligasjoner. Utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett i 2015 ble gitt rating AAA. Selskapet KLP Kommunekreditt AS har rating A- fra Fitch Ratings.

Risikostyring

KLP Kommunekreditt AS er eksponert mot ulike typer risiko. Selskapet har etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av policy, rammer, rutiner og instruksjoner.

Det er fastsatt risikopolicy som omfatter de mest sentrale enkeltrisikoen (likviditetsrisiko, kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko) samt en overordnet risikopolicy som omfatter prinsipper, organisering, rammer m.v. for bankens samlede risiko. Risikopolicyene vedtas av styret og revideres minst én gang per år. Policyene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner, retningslinjer og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå.

Stresstesting benyttes som metode for risikovurdering og som verktøy for kommunikasjon og meningsutveksling rundt risikoforhold. Med stresstesting forstås i denne sammenheng både følsomhetsanalyser og scenarioanalyser.

Risikopolicyene inkluderer risikotoleranse for de enkelte risikoene og for den samlede risiko. Risikotoleransene er definert ut fra ulike stress-scenarier og det gjennomføres jevnlig ulike former for stresstesting for å måle at den faktiske eksponeringen ligger innenfor vedtatte toleransegrenser.

Selskapet skal ha en forsiktig risikoprofil og inntjeningen skal i all hovedsak være et resultat av inn- og utlånsaktiviteter samt likviditetsforvaltning. Det innebærer at selskapet skal ha lav markedsrisiko og at rente- og valutarisiko som oppstår i inn- og utlånsaktiviteten reduseres ved hjelp av derivater. Selskapet skal ha en forsvarlig

langsiktig finansiering og det er etablert rammer for å sikre at denne målsettingen blir oppnådd. Kredittrisikoen i selskapet er lav og selskapets utlån er begrenset til lån med kommunal risiko. Selskapets likviditet forvaltes ved å plassere i banker og i verdipapirer som tilfredsstiller krav til kredittkvalitet i tråd med styregodkjente kredittlinjer. Selskapets likviditetsplasseringer har høy kredittkvalitet.

Det er et mål at selskapet skal ha lav operasjonell risiko og opprettholde høy faglig kompetanse, gode rutiner og effektiv drift.

Selskapet omfattes av KLP Banken-konsernets prosess for vurdering og tallfesting av vesentlige risikoer og beregning av kapitalbehov (ICAAP). Kapitalbehovsvurderingen er framoverskuende, og i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) vurderes behovet i lys av planlagt vekst, besluttede strategiske endringer mv. Selskapets styre tar aktivt del i disse vurderingene og i tilknytning til kapitalbehovsvurderingen vedtar styret et ønsket nivå for samlet kapital. Dette nivået benevnes kapitalmål.

Styret i KLP Banken AS har nedsatt et risikoutvalg. Risikoutvalget behandler saker særlig knyttet til risiko i konsernselskapene og har en rådgivende funksjon overfor styret i KLP Kommunekreditt AS.

Merkenavnet KLP Kommunekreditt

KLPs utlånsvirksomhet mot offentlig sektor drives av KLP Banken-konsernet under merkenavnet KLP Kommunekreditt.

Samlede utlån for KLP Kommunekreditt utgjorde 52,7 milliarder kroner ved utgangen av 2015, en økning på 4,4 milliarder kroner (9 prosent) fra 2014. Samlede utbetalinger gjennom året summerer til 8,5 milliarder kroner.

Utlån finansieres av selskapene KLP og KLP Kommunekreditt AS. KLP Kommunekreditt AS utsteder obligasjoner med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av lån til kommunal sektor. En kostnadseffektiv finansiering skal bidra til at KLP Kommunekreditt kan tilby lån til gode betingelser.

I 2015 ble det mottatt lånesøknader for 45 milliarder kroner fra kommuner, fylkeskommuner og selskaper som utfører offentlige oppgaver. Det er inngått nye låneavtaler for 9,9 milliarder kroner (19 prosent av søknadsmassen). Samlet er KLP Kommunekreditt en betydelig langsiktig långiver til offentlig verdiskapning og velferd.

Styrets arbeid

Styret har avholdt sju styremøter i 2015. For oversikt over godtgjørelse til styrets medlemmer og ledelse, se note 16 til årsregnskapet. Ved utløpet av 2015 består styret av to kvinner og to menn.

Eierstyring og selskapsledelse

Selskapets vedtekter og gjeldende lovgivning gir føringer for eierstyring, selskapsledelse, og en klar rolledeling mellom styrende organer og daglig ledelse.

Etter § 3 i vedtektene skal styret bestå av fire til sju medlemmer. Styremedlemmene velges for to år av gangen, slik at halvparten er på valg hvert år. Styrets leder og nestleder velges særskilt.

Styret har ikke fullmakt til å utstede eller å kjøpe tilbake egne aksjer.

Det tilligger styret å fastsette retningslinjer for selskapets virksomhet, herunder rammer og fullmakter for selskapets innlån, utlån og finansplasseringer. Forpliktende avtaler kan signeres av administrerende direktør eller styrets leder alene, eller av to styremedlemmer i fellesskap.

Administrerende direktør har den daglige ledelse av selskapet i samsvar med instruks fastsatt av styret.

Redgjørelse om bankens foretaksstyring er tilgjengelig på våre websider.

Arbeidsmiljø og organisasjon

Det var to ansatte i KLP Kommunekreditt AS ved utgangen av 2015. Disse hadde også ansettelsesforhold i andre selskaper i KLP Banken-konsernet. Arnulf V. Arnøy valgte høsten 2015 å fratru stillingen som administrerende direktør i KLP Kommunekreditt AS. Christopher A. N. Steen er fra 13. oktober 2015 midlertidig tilsatt i stillingen.

Det er inngått en forvaltningsavtale med KLP Banken AS som omfatter administrasjon, IT-drift, økonomi- og risikostyring, samt innlån og likviditetsstyring.

Som en del av KLP-konsernet følger KLP Kommunekreditt AS konsernets retningslinjer for likestilling og mangfold, der både mål, virkemidler og aktiviteter tar hensyn til de diskrimineringsgrunnlag lovverket beskriver. Egne mål for likestilling og mangfold er vedtatt i sentralt arbeidsutvalg. Ved rekruttering uttrykkes som standard at kontakt ønskes med alle kvalifiserte jobbsøkere uansett alder, kjønn, funksjonsevne, politisk ståsted, seksuell orientering eller etnisk bakgrunn. Styret vurderer arbeidsmiljøet som godt.

Ytre miljø

KLP har ved sin samfunnsansvarsstrategi forpliktet seg til å ha gode rutiner for måling og reduksjon av selskapenes miljøpåvirkning. I likhet med KLP-konsernet for øvrig tar KLP Kommunekreditt AS sin miljøpåvirkning på alvor. Som kontorbedrift er det først og fremst energiforbruk, transport, avfall og innkjøp som kan påvirkes. Morselskapet KLP Banken AS er miljøsertifisert.

Samfunnsansvar

KLP Kommunekreditt AS skal som en del av KLP konsernet bidra til bærekraftige investeringer og ansvarlig forretningsdrift. Samfunnsansvar er av strategisk betydning for KLP. Dette virkeliggjøres ved handlinger knyttet opp til konsernets forretning. KLP har signert FNs Global Compact, og er med det forpliktet til å arbeide for menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og anti-korrupsjon. Utdypende beskrivelse av mål, tiltak og resultater er tilgjengelig på KLPs websider.

Fremtidsutsikter

KLP Kommunekreditt AS benytter høy kredittkvalitet i utlånsporteføljene til å oppnå gunstige innlånsvilkår. Myndighetenes regulering av bankvesenet tilsier at finansinstitusjonene må tilfredsstille nye regulatoriske krav til kapital og likviditet. Det har gitt behov for økt inntjening og dermed økte relative lånekostnader for de fleste låntakere, også i kommunemarkedet. Den generelle utviklingen i de finansmarkedene selskapet er avhengig av vil påvirke mulighetene til vekst og utvikling fremover.

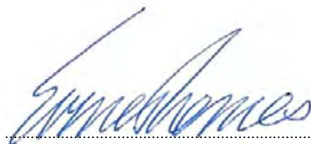
Norske kommuner har utviklet et godt og omfattende tjenestetilbud til befolkningen. Kombinert med økt levealder og befolkningsvekst gir det grunn til å forvente vedvarende høyt investeringsnivå i offentlig sektor. Etterspørselen etter lån fra kommunal sektor og til prosjekter med kommunale garantier og kommunalt eierskap antas derfor å forbli høy i årene fremover, selv om kommunestruktur og oppgaver kan bli endret.

En hovedtrend i markedsutviklingen de senere år er at en stadig større andel av etterspørselen etter kommunelån dekkes i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Det kan bety at en stor andel av kommunenes innlån vil hentes fra verdipapirmarkedet også i fremtiden. Styret legger likevel til grunn at det fortsatt vil være behov for en betydelig andel langsiktig finansiering utover det verdipapirmarkedet kan tilby offentlige låntakere.

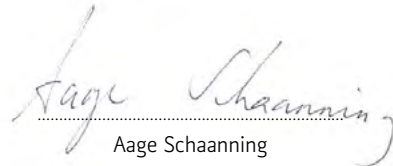
KLP Kommunekreditt har en god posisjon i markedet for offentlige utlån. Tilstedeværelsen har et bredt nedslagsfelt hos kommunene fordi det bidrar til konkurranse og til at offentlig sektor får tilgang til langsiktig finansiering til lave kostnader. Gjennomførte kundeundersøkelser viser at låntakerne ønsker konkurranse om kredittgivning til kommuner. Veksten gjennom 2015 viser at KLP Kommunekreditt har opprettholdt sin posisjon.

KLP Kommunekreditt AS vil i 2016 fortsatt yte lån til offentlige investeringsformål og opprettholde sin lave risikoprofil. Utlånsutviklingen i selskapet vil i hovedsak avgjøres av at det oppnås tilstrekkelig gode innlånsbetingelser til å konkurrere om offentlige utlån.

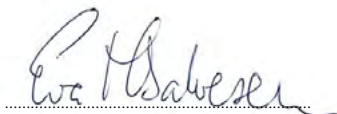
Trondheim, 9. mars 2016
Styret i KLP Kommunekreditt AS

Sverre Thornes
Leder

Aage Schaanning
Nestleder

Eva M. Salvesen

Toril Lahnstein

Christopher A. Steen
Administrerende direktør

STYRET I KLP KOMMUNEKREDITT AS. TORIL LAHNSTEIN, SVERRE THORNES,
EVA M. SALVESEN OG AAGE SCHAANNING

Resultatregnskap

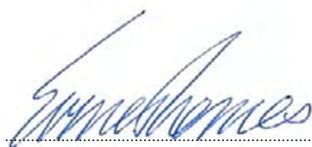
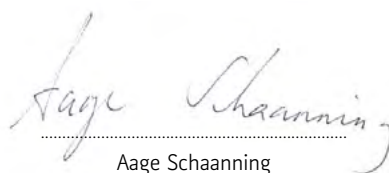
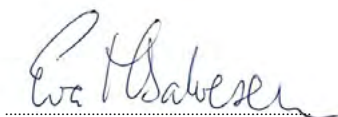
Note	Tusen kroner	2015	2014
	Renteinntekter og lignende inntekter	485 635	588 825
	Rentekostnader og lignende kostnader	-415 784	-517 168
10	Netto renteinntekter	69 850	71 657
5	Netto gevinst/(tap) på fin. instrumenter	-29 742	-15 217
	Sum netto verdiend. og gev./tap på valuta og verdip.som er omløpsmidler	-29 742	-15 217
25	Andre driftskostnader	-20 502	-19 927
	Sum driftskostnader	-20 502	-19 927
	Driftsresultat før skatt	19 606	36 514
21	Skatt på ordinært resultat	-5 433	-9 859
	Årsresultat	14 173	26 655
	Utvidet resultat	0	0
	Årets utvidede resultat etter skatt	0	0
	ÅRETS TOTALRESULTAT	14 173	26 655
	Disponert til/fra opptjent egenkapital	-14 173	-26 655
	SUM RESULTATDISPONERING	-14 173	-26 655

Balanse

Note	Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
EIENDELER			
11,28	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	443 481	444 270
11	Utlån til og fordringer på kunder	15 646 269	16 338 260
8	Rentebærende verdipapirer	3 133 684	3 076 037
21	Utsatt skattefordel	1 746	0
9	Finansielle derivater	122 900	158 288
26	Andre eiendeler	1 251	5 498
	SUM EIENDELER	19 349 331	20 022 354
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
17	Gjeld til kredittinstitusjoner	2 181 927	2 207 657
18	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 114 897	16 642 932
9	Finansielle derivater	345 305	420 971
21	Utsatt skatt	12 695	16 718
23	Annen gjeld	4 646	3 982
23	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	646	1 441
	SUM GJELD	18 660 115	19 293 701
EGENKAPITAL			
	Aksjekapital	362 500	362 500
	Overkurs	312 500	312 500
	Opptjent egenkapital	14 216	53 653
	SUM EGENKAPITAL	689 216	728 653
	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	19 349 331	20 022 354

Trondheim, 9. mars 2016

Sverre Thornes
Leder

Aage Schaanning
Nestleder

Eva M. Salvesen

Toril Lahnstein

Christopher A. Steen
Administrerende direktør

Egenkapitaloppstilling

2015 Tusen kroner	Aksjekapital	Overkurs	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2015	362 500	312 500	53 653	728 653
Årsresultat	0	0	14 173	14 173
Utvidet resultat	0	0	0	0
Årets totalresultat	0	0	14 173	14 173
Utbetalt utbytte	0	0	-28 300	-28 300
Mottatt konsernbidrag	0	0	4 980	4 980
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-30 290	-30 290
Sum transaksjoner med eierne	0	0	-53 610	-53 610
Egenkapital 31.12.2015	362 500	312 500	14 216	689 216

2014 Tusen kroner	Aksjekapital	Overkurs	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2014	362 500	312 500	70 630	745 630
Årsresultat	0	0	26 655	26 655
Utvidet resultat	0	0	0	0
Årets totalresultat	0	0	26 655	26 655
Utbetalt konsernbidrag	0	0	-43 632	-43 632
Sum transaksjoner med eierne	0	0	-43 632	-43 632
Egenkapital 31.12.2014	362 500	312 500	53 653	728 653

	Antall aksjer	Pålydende i hele kroner	Aksjekapital	Overkurs	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Innbetalt aksjekapital/overkurs	3 625 000	100	362 500	312 500	0	675 000
Endringer i annen egenkapital	-	-	0	0	14 216	14 216
Egenkapital pr. 31.12.2015	3 625 000	100	362 500	312 500	14 216	689 216

Det er en aksjeklasse. Alle aksjene er eid av KLP Banken AS.

Kontantstrømoppstilling

Tusen kroner	2015	2014
Operasjonelle aktiviteter		
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	450 013	526 170
Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder	505 434	559 178
Utbetaling til drift	-20 480	-19 964
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	3 046	12 038
Netto renter plasseringskonti	6 703	12 116
Betalt inntektsskatt	0	0
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	944 716	1 089 538
Investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp verdipapirer	-2 355 043	-1 531 983
Innbetaling ved salg av verdipapirer	2 266 105	1 254 965
Innbetalinger av renter fra verdipapirer	48 428	64 201
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-40 510	-212 817
Finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetalinger ved låneopptak	-466 261	-676 233
Netto utbetalinger av renter lån	-370 876	-527 994
Utbetaling av utbytte	-28 300	0
Utbetaling avgitt konsernbidrag	-36 513	-63 906
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-901 950	-1 268 133
Netto kontantstrøm i perioden	2 256	-391 412
Likviditetsbeholdning ved inngangen av perioden	428 660	820 072
Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	430 916	428 660
Netto innbetaling/ utbetaling(-) av kontanter	2 256	-391 412

ERKLÆRING IHT. VERDIPAPIRHANDELLOVEN § 5-5

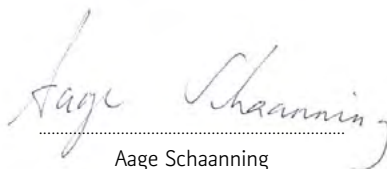
Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2015 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet står overfor.

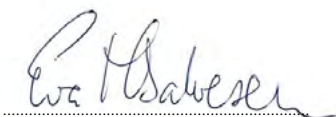
Trondheim, 9. mars 2016

Sverre Thornes
Leder

Aage Schaanning
Nestleder

Eva M. Salvesen

Toril Lahnstein

Christopher A. Steen
Administrerende direktør

Note 1 Generell informasjon

KLP Kommunekreditt AS ble stiftet 25. august 2009. Selskapet er et kredittforetak som har som formål å yte og erverve offentlige lån som er garantert av den norske stat, norske fylkeskommuner eller norske kommuner. Låntakerne stiller selvskyldnergaranti som dekker både avdrag og renter.

Virksomheten finansieres i hovedsak ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) med sikkerhet i offentlige garanterte utlån. Deler av disse er notert på Oslo Børs.

KLP Kommunekreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. KLP Kommunekreditt har hovedkontor i Beddingen 8, i Trondheim og selskapet har avdelingskontor i Oslo.

Selskapet er et heleid datterselskap av KLP Banken AS, som igjen er heleid av Kommunal Landspensjonskasse gjensidige forsikringselskap (KLP), gjennom holdingselskapet KLP Bankholding AS. KLP er et gjensidig forsikringselskap.

Årsregnskapet er tilgjengelig på klp.no.

Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor følger en beskrivelse av de vesentligste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av selskapsregnskapet til KLP Kommunekreditt AS. Disse prinsippene er benyttet på samme måte for alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår.

2.1 BASISPRINSIPPER

Årsregnskapet for KLP Kommunekreditt AS er utarbeidet i samsvar med de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite, som fastsatt av EU. Regnskapsloven inneholder enkelte krav til tilleggsopplysninger som ikke kreves etter IFRS. Disse tilleggsopplysningene er innarbeidet i notene til regnskapet.

Regnskapet er utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost, med følgende unntak:

- Finansielle eiendeler og gjeld (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.
- Finansielle eiendeler og gjeld vurdert etter reglene om virkelig verdi sikring.

For å utarbeide regnskap etter IFRS, må ledelsen foreta regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil påvirke selskapets regnskapsførte verdi av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Faktiske tall vil kunne avvike fra benyttede estimater. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater av vesentlig betydning for selskapet er beskrevet i note 3.

Alle beløp er presentert i tusen kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Regnskapet er satt opp etter forutsetning om fortsatt drift.

2.1.1 Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder tatt i bruk av selskapet i 2015

Det er ikke tatt i bruk standarder, endringer eller fortolkninger som har trådt i kraft i 2015 som har hatt vesentlige påvirkning på selskapets regnskap.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor selskapet ikke har valgt tidlig anvendelse.

En rekke nye standarder, endringer til standarder og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som selskapet har valgt å ikke tidlig anvende, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. Den komplette versjonen av IFRS 9 ble utgitt i juli 2014. Den erstatter de deler av IAS 39 som omhandler

tilsvarende problemstillinger. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: virkelig verdi over utvidet resultat, virkelig verdi over resultatet og amortisert kost. Målekategori bestemmes når eiendeler regnskapsføres for første gang. Klassifiseringen avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle instrumenter og karakteristikken av kontantstrømmene til det enkelte instrument. Egenkapitalinstrumentene skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi over resultatet. Foretaket kan velge å presentere verdiendringene over utvidet resultat, men valget er bindende, og ved senere salg kan ikke gevinst/tap reklassifiseres over resultatet. Verdifall som skyldes kredittrisiko skal nå innregnes basert på forventet tap i stedet for dagens modell der tap må være pådratt. For finansielle forpliktelser viderefører standarden stort sett kravene i IAS 39. Den største endringen er at i tilfeller der virkelig verdi-opsjonen er tatt i bruk for en finansiell forpliktelse, skal endringer i virkelig verdi som skyldes endring i egen kredittrisiko innregnes over utvidet resultat. IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere til ledelsens risikostyring gir større rom for vurdering. Samtidig sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Selskapet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 9.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte plikter til ytelse. En plikt til ytelse kan være en vare eller tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Selskapet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 15.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på selskapets regnskap.

2.2 OMRREGNING AV TRANSAKSJONER I UTENLANDSK VALUTA

2.2.1 Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til selskapet.

2.2.2 Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til transaksjonskurs. Realisert valutagevinst eller -tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i fremmed valuta til kursen på balanse dagen resultatføres. Valutagevinster og -tap presenteres netto på linjen «netto gevinst-/tap på finansielle instrumenter».

Valutavirkningen på ikke-pengeposter (eiendeler og gjeld) inngår som en del av vurderingen av virkelig verdi. Valutadifferanser knyttet til ikke-pengeposter, som aksjer til virkelig verdi over resultatet, inngår som et element i resultatført verdiendring.

2.3 FINANSIELLE EIENDELER

Selskapets finansielle eiendeler er inndelt i følgende kategorier: Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat og finansielle eiendeler målt til amortisert kost. I tillegg benyttes sikringsbokføring etter reglene om virkelig verdisikring. Hensikten med eiendelen bestemmer klassifikasjonen, og ledelsen foretar klassifiseringen ved anskaffelse av den finansielle eiendelen.

2.3.1 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien inndeles i to underkategorier: holdt for omsetning og frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse etter virkelig verdi opsjon.

- a) Finansielle eiendeler holdt for omsetning er eiendeler som er anskaffet primært med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger. Selskapets derivater inngår i denne kategorien med mindre de inngår som en del av en regnskapsmessig sikring etter reglene om sikringsbokføring.
- b) Finansielle eiendeler frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse består av finansielle eiendeler som forvaltes som en gruppe, og hvor deres inntjening vurderes og rapporteres til ledelsen på grunnlag av virkelig verdi. Størrelsen på porteføljen bestemmes ut i fra selskapets ønskede risikospesivering mot rentemarkedet

Prinsippene for beregning av virkelig verdi for de ulike instrumentene er beskrevet i note 6.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, tas med i resultatregnskapet i den perioden de oppstår. Dette inngår i linjen «Netto gevinst/tap finansielle Instrumenter».

Kupongrenter er inntektsført etter hvert som de er påløpt, og inngår i linjen «Renteinntekter og lignende inntekter».

2.3.2 Utlån og fordringer som måles til amortisert kost

Lån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater, og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked, eller som selskapet ikke har intensjon om å selge på kort sikt eller har øremerket til virkelig verdi over resultat.

Lån og fordringer innregnes i balansen første gang til virkelig verdi. Påfølgende måling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode med eventuelt nedskrivning for kreditttap.

Effektiv rente på lån og fordringer i investeringsvirksomheten resultatføres og inngår i linjen «renteinntekter og lignende inntekter».

2.3.3 Derivater og sikring

Finansielle derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunktet kontrakten inngås. Ved etterfølgende måling regnskapsføres derivatene til virkelig verdi, og presenteres som en eiendel dersom verdien er positiv og som en forpliktelse dersom verdien er negativ. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et regnskapsmessig sikringsinstrument, og i hvilken type regnskapsmessig sikring derivatet inngår.

For derivater som ikke inngår i regnskapsmessig sikringsforhold, resultatføres gevinster og tap løpende på linjen «Netto gevinst/ (tap) på finansielle instrumenter». Disse inngår i kategorien finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Derivatene som er sikringsinstrumenter benyttes for sikring av renterisiko på fastrente innlån og fastrente utlån. I sin sikringsaktivitet sikrer selskapet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread er ikke hensyntatt i sikringseffektiviteten. Selskapet benytter reglene om virkelig verdisikring, slik at sikringsobjektets (eiendel eller gjeld) bokførte verdi korrigeres med verdiutvikling i den sikrede risiko. Verdiendringen regnskapsføres over resultatregnskapet. Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenteres sammenhengen mellom sikringsinstrumentet og sikringsobjektet i tillegg til formålet med risikostyringen og strategien bak de forskjellige sikringstransaksjonene. Sikringseffektiviteten måles regelmessig for å kontrollere at sikringen er effektiv.

Dersom sikringen ikke lenger oppfyller kriteriene for sikringsbokføring, vil regnskapsført effekt av sikringen for sikringsobjekter som føres til amortisert kost, amortiseres over perioden frem til sikringsinstrumentets forfall.

2.3.4 Regnskapsføringen av finansielle eiendeler

Kjøp og salg av finansielle eiendeler regnskapsføres på handelsdato, det vil si når selskapet har forpliktet seg til å kjøpe eller selge den finansielle eiendelen. Finansielle eiendeler innregnes til virkelig verdi. Direkte kjøpsomkostninger inkluderes i anskaffelseskost med unntak for kjøpsomkostninger knyttet til eiendeler til virkelig verdi over resultat. For disse eiendelene kostnadsføres kjøpsomkostningene direkte. Finansielle eiendeler fraregnes når selskapet ikke lenger har rett til å motta kontantstrømmen fra eiendelen eller selskapet har overført all risiko og rettigheter knyttet til eiendelen. Finansielle forpliktelser fraregnes når den underliggende plikten i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

2.3.5 Nedskrivning av finansielle eiendeler som vurderes til amortisert kost

Dersom det foreligger objektive bevis for verdiforringelse skal det foretas nedskrivning. Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med opprinnelig effektiv rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente).

Tapsvurdering og tapsnedskrivning foretas kvartalsvis på individuelle utlån, hvor det foreligger objektive bevis for verdifall. Utlån vurderes også gruppevis. Dersom det foreligger objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall skal det foretas en nedskrivning. Nedskrivningen reverseres dersom det etter nedskrivningstidspunktet inntreffer hendelser som reduserer tapet.

2.3.6 Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto, eller realisere eiendelen og forpliktelsen samtidig.

2.4 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter er definert som fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid. Beløpet inkluderer ikke fordringer på kredittinstitusjoner som er knyttet til kjøp og salg av verdipapirer i forvaltningen av verdipapirporteføljene. Kontantstrømoppstilling er satt opp etter den direkte metoden.

2.5 FINANSIELL GJELD

Selskapets finansielle gjeld består av gjeld til kredittinstitusjoner, utstedte obligasjoner med fortrinnsrett og innskudd fra kunder.

2.5.1 Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner balanseføres til markedsverdi ved anskaffelse. Ved påfølgende måling regnskapsføres som hovedregel gjelden

til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår i amortiseringen i linjen «rentekostnader og lignende kostnader» i resultatregnskapet.

2.5.2 Utstedt obligasjoner med fortrinnsrett

Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett regnskapsføres første gang til virkelig verdi ved opptak justert for oppkjøpskostnader, det vil si pålydende justert for eventuell over-/underkurs ved utstedelse. Ved etterfølgende måling er obligasjonene vurdert til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår i linjen «rentekostnader og lignende kostnader» i resultatregnskapet. For obligasjoner med fast rente benyttes reglene om virkelig verdisikring i den grad de er sikret mot endring i rentenivået.

2.6 EGENKAPITAL

Egenkapitalen i selskapet består av innskutt egenkapital og opptjent egenkapital.

2.6.1 Innskutt egenkapital

Innskutt egenkapital består av aksjekapital, overkurs og annen innskutt egenkapital.

2.6.2 Opptjent egenkapital

Opptjente egenkapital består av annen egenkapital. Alminnelige selskapsrettslige regler gjelder for eventuell fordeling eller bruk av opptjent egenkapital.

2.7 REGNSKAPSFØRING AV INNTEKTER

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift og eventuelle rabatter. Konserninternt salg elimineres.

2.7.1 Inntekter fra tjenester

Honorar for utlånsforvaltning inntektsføres i henhold til utført forvaltning for perioden frem til balansedagen. Øvrige tjenester inntektsføres lineært over kontraktsperioden.

2.7.2 Renteinntekter/kostnader

Renteinntekter og rentekostnader tilknyttet alle rentebærende finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost og inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Etableringsgebyr ved utlån inngår i amortiseringen, og inntektsføres over lånets løpetid.

For rentebærende finansielle investeringer som måles til virkelig verdi, klassifiseres renteinntekten som «Renteinntekter og lignende inntekter», mens øvrige verdiendringer klassifiseres som «Netto gevinst eller tap på finansielle instrumenter».

2.8 SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra skatt som gjelder poster som er ført i «utvidet resultat». Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres når det kan sannsynliggjøres at selskapet i fremtiden vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen.

Note 3 Viktige regnskapsestimater og vurderinger

Selskapets balanse består i all hovedsak av utlån til kommuner og foretak med kommunal garanti, samt utstedte obligasjoner med fortrinnsrett. Disse postene er regnskapsmessig vurdert til amortisert kost med unntak for innlån og utlån med fastrente som er vurdert til virkelig verdi etter reglene om virkelig verdisikring.

Dette innebærer at sikringsobjektets (hhv innlån og utlån med fast rente) regnskapsmessige verdi endres når markedsrenten endres. Kredittspread låses til opptakstidspunktet, slik at markedets prising av kreditt ikke reflekteres i bokført verdi. Dette fordi kreditlelementet ikke er sikret.

Risikoen for kreditttap er vurdert å være meget liten, og det er svært lite sannsynlig at det vil oppstå kreditttap i kommunelånsporteføljen.

Selskapet har plassert overskuddslikviditet i rentebærende verdipapirer. Disse ble førstegangsregistrert i balansen til virkelig verdi. Verdipapirene i porteføljen er øremerket til kategorien "finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet" da de forvaltes, og deres inntjening vurderes på grunnlag av virkelig verdi. Prinsippene for beregning av virkelig verdi for de ulike instrumentene er beskrevet i note 6.

Note 4 Segmentnote

KLP Kommunekreditt har ingen oppdeling av inntektene på produkter eller tjenester. Selskapet har kun segmentet offentlig marked, og tilbyr kun utlån til sine kunder. Selskapet har bare norske kunder. Selskapet

har ingen ekstern kunde som utgjør mer enn 10 % av selskapets samlede driftsinntekter.

Note 5 Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter

Tusen kroner	2015	2014
Netto gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	-27 160	4 639
Netto gevinst/tap finansielle derivater og realisert amortisering knyttet til utlån	2 470	1 598
Netto gevinst/tap finansielle derivater og tilbakekjøp av egen gjeld	-5 051	-21 453
Sum	-29 742	-15 217

Note 6 Kategorier av finansielle instrumenter

Tusen kroner	31.12.2015		31.12.2014	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI HOLDT FOR OMSETNING				
Rentebærende verdipapirer	3 133 684	3 133 684	3 076 037	3 076 037
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi holdt for omsetning	3 133 684	3 133 684	3 076 037	3 076 037
FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI SIKRING				
Finansielle derivater	122 900	122 900	158 288	158 288
Utlån til norske kommuner	5 558 168	5 526 008	6 066 133	6 111 821
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi sikring	5 681 068	5 648 908	6 224 421	6 270 109
FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	443 481	443 481	444 270	444 270
Utlån til norske kommuner	10 088 101	10 080 287	10 272 128	10 262 529
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	10 531 582	10 523 768	10 716 398	10 706 799
Sum finansielle eiendeler	19 346 334	19 306 361	20 016 855	20 052 945
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL VIRKELIG VERDI SIKRING				
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	1 509 154	1 501 873	2 454 871	2 477 580
Finansielle derivater	345 305	345 305	420 971	420 971
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi sikring	1 854 459	1 847 177	2 875 842	2 898 551
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST				
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 181 927	2 181 927	2 207 657	2 207 657
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	14 605 743	14 549 701	14 188 062	14 251 127
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	16 787 670	16 731 628	16 395 718	16 458 784
Sum finansielle forpliktelser	18 642 128	18 578 805	19 271 560	19 357 335

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksternt innhentede rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i liten grad på selskaps-spesifikk informasjon.

DE ULIKE FINANSIELLE INSTRUMENTER PRISER DERMED PÅ FØLGENDE MÅTE:

Rentebærende verdipapirer – annet enn stat

Norske rentepapirer, annet enn stat prises hovedsakelig ved bruk av kurser fra Nordic Bond Pricing. De papirene som ikke inngår hos Nordic Bond Pricing prises teoretisk. Ved teoretisk prising benyttes en nullkuponkurve, samt rentedifferansekurver til prisingen. Reuters benyttes som kilde til nullkuponkurven fra 0 til 10 år. Fra 12 år og over benyttes Bloomberg som kilde siden Reuters ikke leverer priser over 10 år. Rentedifferansekurvene mottas fra Verdipapirfondenes forening. Disse er basert på innhentede rentedifferansekurver fra flere ulike markedsaktører som blir omarbeidet til en snittkurve.

Finansielle derivater

Renteswappene verdsettes basert på gjeldende swapkurve på verdsettelsestidspunktet. Derivatavtaler skal bare benyttes for å sikre beløpsmessig balanse og legge til rette for at betalingsforpliktelser overholdes. Derivatavtaler kan bare inngås med motparter med høy kredittkvalitet.

Virkelig verdi av utlån til norske kommuner

Virkelig verdi av utlån uten rentebinding anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten. Utlån med rentebinding verdsettes ved bruk av en verdsettelsesmodell, inkludert relevante kredittspredjusteringer innhentet i markedet.

Virkelig verdi av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Alle fordringer på kredittinstitusjoner (bankinnskudd) er til flytende rente. Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

Virkelig verdi av gjeld til kredittinstitusjoner

Disse transaksjonene verdsettes ved bruk av en verdsettelsesmodell, inkludert relevante kredittspredjusteringer innhentet i markedet.

Gjeld stiftet ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

Note 7 Virkelig verdi-hierarki

Tusen kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt 31.12.2015
EIENDELER				
Finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi:				
Rentebærende verdipapirer	0	3 133 684	0	3 133 684
Finansielle derivater	0	122 900	0	122 900
Sum finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi	0	3 256 584	0	3 256 584
Finansielle eiendeler som vises til virkelig verdi i note 6:				
Utlån til norske kommuner	0	5 526 008	0	5 526 008
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi sikring	0	5 526 008	0	5 526 008
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	443 481	0	443 481
Utlån til norske kommuner	0	10 080 287	0	10 080 287
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	0	10 523 768	0	10 523 768
FORPLIKTELSE				
Finansielle forpliktelser som vurderes til virkelig verdi				
Finansielle derivater gjeld	0	345 305	0	345 305
Sum finansielle derivater som vurderes til virkelig verdi	0	345 305	0	345 305
Finansielle forpliktelser som vises til virkelig verdi i note 6:				
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	1 501 873	0	1 501 873
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi sikring	0	1 501 873	0	1 501 873
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	2 181 927	0	2 181 927
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	14 549 701	0	14 549 701
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	0	16 731 628	0	16 731 628
31.12.2014				
Tusen kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt 31.12.2014
EIENDELER				
Finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi:				
Rentebærende verdipapirer	0	3 076 037	0	3 076 037
Finansielle derivater	0	158 288	0	158 288
Sum finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi	0	3 234 325	0	3 234 325
Finansielle eiendeler som vises til virkelig verdi i note 6:				
Utlån til norske kommuner	0	6 111 821	0	6 111 821
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi sikring	0	6 111 821	0	6 111 821
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	444 270	0	444 270
Utlån til norske kommuner	0	10 262 529	0	10 262 529
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	0	10 706 799	0	10 706 799
FORPLIKTELSE				
Finansielle forpliktelser som vurderes til virkelig verdi				
Finansielle derivater gjeld	0	420 971	0	420 971
Sum finansielle derivater som vurderes til virkelig verdi	0	420 971	0	420 971
Finansielle forpliktelser som vises til virkelig verdi i note 6:				
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	2 477 580	0	2 477 580
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi sikring	0	2 477 580	0	2 477 580
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	2 207 657	0	2 207 657
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	14 251 127	0	14 251 127
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	0	16 458 784	0	16 458 784

Note 7 Virkelig verdi-hierarki forts.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingsjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

- Nivå 1: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.
- Nivå 2: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.
- Nivå 3: Instrumenter på nivå 3 innehar ikke observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt.

Det har ikke vært noen bevegelser mellom nivåene.

Note 8 Rentebærende verdipapirer

Tusen kroner	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	31.12.2015
				Markedsverdi
Debitorkategorier				
Kredittforetak	2 236 739	-12 488	3 798	2 228 049
Kommuneforvaltningen	843 637	10 087	2 117	855 841
Multilaterale utviklingsbanker (ikke banker)	50 265	-532	61	49 794
Sum	3 130 641	-2 933	5 976	3 133 684

Effektiv rente: 1,72 %

Tusen kroner	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	31.12.2014
				Markedsverdi
Debitorkategorier				
Kredittforetak	2 837 698	15 617	5 166	2 858 481
Kommuneforvaltningen	203 391	13 194	970	217 556
Sum	3 041 089	28 811	6 136	3 076 037

Effektiv rente: 1,74 %

Effektiv rente er beregnet som en yield-to-maturity, det vil si at det er det konstante rentenivået man kan diskontere alle de framtidige kontantstrømmene på verdipapirene på for å få verdipapirenes samlede markedsverdi.

Note 9 Finansielle derivater

Tusen kroner	31.12.2015		31.12.2014	
	Nominelt beløp	Virkelig verdi	Nominelt beløp	Virkelig verdi
Innlån i NOK	1 385 000	122 895	2 292 000	158 288
Innlån i valuta	0	0	0	0
Utlån	100 000	5	0	0
Sum eiendeler	1 485 000	122 900	2 292 000	158 288
Innlån i NOK	0	0	1 300 000	4 592
Innlån i valuta	0	0	0	0
Utlån	4 992 761	336 553	5 632 614	406 137
Plasseringer	100 000	8 752	100 000	10 242
Sum gjeld	5 092 761	345 305	7 032 614	420 971

Renteavtaler benyttes for å korrigere for skjevheter mellom selskapets utlån og innlån med hensyn til renterisikoeksponering. Alle de inngåtte avtalene er sikringsforretninger. Rentedifferansene i avtalene er således periodisert på samme måte som postene sikringsforretningene skal dekke.

Renteswapper er avtaler om bytte av rentebetingelser i en fremtidig periode. De omfatter ikke bytte av hovedstol.

Note 10 Netto renteinntekter

Tusen kroner	2015	2014
Renter på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	6 702	12 116
Renter på utlån til kunder	430 665	513 766
Renter verdipapirer	48 267	62 943
Sum renteinntekter	485 634	588 825
Renter på gjeld til KLP Banken	-48 269	-59 388
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	-368 152	-455 559
Over-/underkurs på obligasjoner med fortrinnsrett	636	-2 221
Sum rentekostnader	-415 784	-517 168
Netto renteinntekter	69 850	71 657

Note 11 Utlån og fordringer

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Bankinnskudd	443 481	444 270
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	443 481	444 270
Utlån til og fordringer på kunder		
Hovedstol på utlån	15 284 970	15 893 916
Virkelig verdi sikring	313 225	321 195
Over-/underkurs	-22 857	32 870
Påløpte renter	70 931	90 280
Utlån til og fordringer på kunder	15 646 269	16 338 260

Alle utlån er lån til, eller lån garantert av, norske kommuner og fylkeskommuner, herunder lån til kommunale foretak og interkommunale selskaper (offentlige lån). Garantier er av selvskyldnertype som dekker både avdrag og renter.

Note 12 Finansiell risikostyring

Organisering av risikostyringen

KLP Kommunekreditt AS er et heleiet datterselskap av KLP Banken AS. Styret har etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av policyer, rammer, rutiner og instruksjoner. Styret har vedtatt risikopolicyer som omfatter de mest sentrale enkeltrisikoen samt en overordnet risikopolicy som omfatter prinsipper, organisering, rammer m.v. for bankens samlede risiko. Risikopolicyene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner, retningslinjer og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå. Policyene angir hvilke avdelinger som er ansvarlig for håndtering av de ulike risikoene og omhandler også etablering av en egen risikokontrollfunksjon. Formålet med risikokontrollfunksjonen er blant

annet å kontrollere at risikopolicyene og andre retningslinjer for risikostyring blir fulgt. Denne funksjonen utføres av avdeling for risikoanalyse og -kontroll, som har ansvar for å utarbeide periodiske risikorapporter til ledelsen og styret samt rapportere ved eventuelle brudd på policyer eller retningslinjer. Avdelingen, som har en uavhengig rolle i forhold til øvrige avdelinger, har også andre oppgaver knyttet til selskapets risikostyring. Ansvaret for den operative styringen av selskapets likviditetsrisiko, valutarisiko og renterisiko tilligger finansavdelingen. KLP Banken har nedsatt et risikoutvalg, som er et underutvalg av styret. Risikoutvalget behandler saker særlig knyttet til risiko og har en rådgivende funksjon overfor styret.

Note 13 Kredittrisiko

Med kredittrisiko forstås her risikoen for tap knyttet til å lånekunder, derivatmotparter, utstedere av verdipapirer og andre motparter ikke kan eller vil gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

KLP Kommunekreditt AS yter lån til, eller lån garantert av, norske kommuner og fylkeskommuner, herunder lån til kommunale foretak og interkommunale selskaper (offentlige lån). Garantier skal være av selvskyldner type.

13.1 MÅLING AV KREDITTRISIKO

Styret har vedtatt en kredittpolicy som inneholder overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til kredittrisiko. Policyen slår fast at banken skal ha en lav kredittrisikoprofil og inneholder begrensninger på typer av utlån og prinsipper for organisering og drift av selskapets utlånsvirksomhet. Policyen inkluderer også en overordnet fullmactsstruktur for utlån og øvrig motpartseksponering. Fullmaktene er knyttet til styrevedtatte rammer for en stor del av selskapets enkeltlåntakere og disse rammene avledes av en risikoklassifisering hvor de enkelte låntakere tilordnes en risikoklasse basert på et sett av faste kriterier. Det er videre fastsatt krav til rapportering til styret om utnyttelse av rammene.

Kredittrisiko knyttet til verdipapirutstedere, derivatmotparter og andre motparter innenfor finansområdet er også begrenset av styrevedtatte rammer på enkeltmotparter. Disse rammene er basert på motpartens soliditet og andre vurderinger av motpartenes kredittverdighet.

13.2 KONTROLL OG BEGRENSNING AV KREDITTRISIKO

Ved behandling av alle nye lånesøknader kontrolleres det om kundens kredittramme er større enn summen av omsøkt lånebeløp og løpende lån. I kredittpolicyen omtalt ovenfor er det fastsatt krav til rapportering til styret om utnyttelse av rammene. Eventuelle overskridelser av rammene skal uansett rapporteres til selskapets styre.

13.3 LÅN ETTER TYPE SIKKERHET/EKSPONERING (HOVEDSTOL)

Lån etter type sikkerhet/eksponering (hovedstol)

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Utlån til kommuner og fylkeskommuner	13 274 548	14 919 871
Utlån med kommunal/fylkeskommunal garanti	2 010 422	974 045
Sum	15 284 970	15 893 916
Beløp som forfaller mer enn 12 måneder etter balansedato	14 422 372	14 708 646

Selskapet investerer også i verdipapirer utstedt av kommuner og fylkeskommuner og vil videre ha kredittrisikoeksponering i form av såkalt «fyllingssikkerhet». Fyllingssikkerheten kan etter selskapets interne retningslinjer være i form av innskudd i banker som tilfredsstiller minstekrav til rating samt obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av norske kreditforetak.

Note 13 Kredittrisiko (forts.)

Kredittkvalitet verdipapirer, bankinnskudd og derivater

Verdipapirer med ekstern kredittvurdering (Moody's)

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
AAA	2 379 000	2 922 000

Verdipapirer uten ekstern kredittvurdering

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Verdipapirer utstedt av norske kommuner/fylkeskommuner	745 445	105 336

Innskudd i banker fordelt på ekstern kredittvurdering (Moody's)

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Aa1-Aa3	229 481	2 917
A1-A3	214 000	441 353
Baa1	0	0
Sum	443 481	444 270

Selskapet vil også kunne være eksponert mot kredittrisiko som følge av inngåtte derivatavtaler. Formålet med slike avtaler er å redusere risikoer som oppstår som følge av selskapets inn- og utlånsaktiviteter. Selskapets interne retningslinjer stiller krav til kredittverdigheten til derivatmotpartene. Samtlige derivatavtaler er inngått med motparter med minimum rating A1 (Moody's)

13.4 MAKSIMAL EKSPONERING MOT KREDITTRISIKO

KLP Kommunekreditt AS måler maksimumseksponering som hovedstol og påløpt rente. Det utveksles ikke kontant- eller verdipapirsikkerhet eller utføres andre kredittforbedringer. Tabellen under viser maksimumseksponeringen for KLP Kommunekreditt AS.

Maksimal eksponering mot kredittrisiko

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	443 481	444 270
Utlån til og fordringer på kunder	15 355 901	15 984 196
Rentebærende verdipapirer	3 136 616	3 047 226
Finansielle derivater	122 900	158 288
SUM	19 058 898	19 633 980

13.5 UTLÅN SOM ER FORFALT ELLER NEDSKREVET

Selskapet har ikke påløpte tap på utlån. Selskapet anser alle fordringer som tilfredsstillende sikret.

Utlån som er forfalt eller nedskrevet

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Hovedstol på lån med betalinger med 1-30 dagers mislighold	287 199	357 048
Hovedstol på lån med betalinger med 31-90 dagers mislighold	0	0
Hovedstol på lån med betalinger med mer enn 90 dagers mislighold	0	0
Sum lån som er forfalt	287 199	357 048
Relevant sikkerhet eller garantier	287 199	357 048
Utlån som er nedskrevet	0	0

13.6 KONSENTRASJON AV KREDITTRISIKO

Selskapets utlån er i sin helhet knyttet til finansiering av offentlig sektor og porteføljen har følgelig høy konsentrasjon mot én enkelt sektor. Den underliggende kredittrisikoen mot denne sektoren er imidlertid så vidt lav at det neppe lar seg gjøre å redusere denne konsentrasjonen uten å øke samlet risiko i porteføljen. Konsentrasjonen mot norsk offentlig sektor oppleves følgelig ikke som en risikomessig utfordring.

Konsentrasjonen mot enkeltlåntakere er begrenset av individuelle styrefastsatte rammer. KLP Kommunekreditt AS største eksponering per 31. desember 2015 var på omlag 4,8 % av selskapets totale utlån.

Note 14 Markedsrisiko

Med markedsrisiko forstås her risiko for redusert virkelig verdi av selskapets egenkapital som følge av svingninger i markedspriser for selskapets eiendeler og gjeld. Endringer i kredittmarginer er imidlertid ekskludert idet dette faller inn under begrepet kredittrisiko.

KLP Kommunekreditt AS er eksponert mot markedsrisiko som følge av selskapets inn- og utlånsvirksomhet og forvaltning av selskapets likviditet. Eksponeringen er imidlertid begrenset til renterisiko og valutarisiko. Renterisiko oppstår som følge av forskjeller i tidspunkt for renteregulering for selskapets eiendeler og gjeld. Risikoen knyttet til slike ubalanser reduseres ved hjelp av derivatkontrakter. Alle innlån er i norske kroner. Hele utlånsporteføljen består av lån i norske kroner.

NOTE 14.1 MÅLING AV MARKEDSRISIKO

Renterisiko måles som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter. Valutarisiko måles som verdiendring ved 10 % ugunstig valutakursendring i alle valutaer.

NOTE 14.2 RENTERISIKO

Markedsrisikopolicyen er selskapets overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko. Policyen slår fast at markedsrisikoen skal søkes redusert slik at den samlede markedsrisiko er lav. Det fremgår videre at selskapet ikke aktivt skal ta posisjoner som eksponerer selskapet for markedsrisiko. Videre er det i policyen fastsatt rammer for renterisiko både for den samlede renterisikoen for uendelig tidshorisont og for rullende 12-månedersperioder. Rammene er satt i forhold til selskapets ansvarlige kapital, og nivået på rammene skal sikre at den vedtatte lave markedsrisikoprofilen etterlevs. Det operative ansvaret for styring av selskapets markedsrisiko tilligger finansavdelingen. Avdeling for risikoanalyse og -kontroll rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

Renterisiko oppstår fordi rentebindingstiden for eiendelene og gjelden ikke er sammenfallende. Gapet i tabellen nedenfor viser forskjellen mellom eiendeler og gjeld som kan rentereguleres innenfor de gitte tidsintervallene. Reprisingstidspunkt viser løpetid frem til neste avtalte rentereguleringstidspunkt. Flytende lån og kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner er lagt i tidsintervallet inntil 1 måned, mens fastrentelån, verdipapirer og gjeld er lagt i tidsintervallet der det er avtalt renteregulering.

Renterisiko KLP Kommunekreditt AS

Reprisingstidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2015

Tusen kroner	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	15 284 970	10 607 278	37 356	850 527	2 403 725	1 386 084
Verdipapirer	3 124 445	300 000	1 979 000	745 445	100 000	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	443 481	443 481	0	0	0	0
Sum	18 852 896	11 350 759	2 016 356	1 595 972	2 503 725	1 386 084
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 055 000	170 000	14 500 000	0	1 385 000	0
Gjeld til finansinstitusjoner	2 180 000	2 180 000	0	0	0	0
Sum	18 235 000	2 350 000	14 500 000	0	1 385 000	0
Gap	617 896	9 000 759	-12 483 644	1 595 972	1 118 725	1 386 084
Finansielle derivater	0	542 547	2 807 984	-756 818	-889 212	-1 704 501
Nettogap	617 896	9 543 306	-9 675 660	839 154	229 513	-318 417

Reprisingstidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2014

Tusen kroner	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	15 893 916	10 292 011	38 499	875 436	3 128 700	1 559 270
Verdipapirer	3 027 336	320 000	2 607 336	0	100 000	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	444 270	444 270	0	0	0	0
Sum	19 365 522	11 056 281	2 645 835	875 436	3 228 700	1 559 270
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 452 000	860 000	13 300 000	542 000	1 000 000	750 000
Gjeld til finansinstitusjoner	2 205 000	2 205 000	0	0	0	0
Sum	18 657 000	3 065 000	13 300 000	542 000	1 000 000	750 000
Gap	708 522	7 991 281	-10 654 165	333 436	2 228 700	809 270
Finansielle derivater	4 311	-593 253	3 962 281	-331 139	-2 228 619	-804 959
Nettogap	712 833	7 398 028	-6 691 884	2 297	81	4 311

Selskapets rentefølsomhet per 31. desember 2015, målt som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter utgjorde 4 millioner NOK.

NOTE 14.3 VALUTARISIKO

Selskapet hadde pr 31.12.15 ingen innlån i fremmed valuta.

Note 15 Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

15.1 STYRING AV LIKVIDITETSRISIKO

Styringen av KLP Kommunekredits likviditetsrisiko må ses i sammenheng med styringen av likviditetsrisikoen i KLP Banken-konsernet. For konsernet er det etablert en likviditetspolicy som inneholder prinsipper, retningslinjer, krav og rammer som gjelder for styring av likviditetsrisikoen. Policyen slår fast at konsernet skal ha en moderat likviditetsrisikoprofil og det er fastsatt ulike krav og rammer for å etterleve dette, herunder mål for innskuddsdekning, rammer for refinansieringsbehov for ulike tidshorisonter og krav til likviditetsbuffer. Styret har videre vedtatt en beredskapsplan for likviditetskriser som del av likviditetspolicyen. I tillegg til krav på konsernnivå er det etablert egne spesifikke krav for KLP Kommunekredit, herunder krav til stadig positiv kontantstrøm, rammer for refinansieringsbehov og krav til likviditetsreserve og trekkrettighet. Det operative ansvaret for styring av selskapets likviditetsrisiko tilligger Finansavdelingen. Avdeling for risikoanalyse og -kontroll rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

15.2 FORFALLSANALYSE

Tabellene nedenfor viser forfallsanalyse av selskapets eiendeler og gjeld inkludert stipulerte renter.

Likviditetsrisiko KLP Kommunekredit AS

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser per 31. desember 2015:

Tusen kroner	Sum	Udefin- ert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	19 755 998	0	57 181	184 518	1 004 673	4 354 051	14 155 575
Verdipapirer	3 262 393	0	1 104	8 475	936 873	2 265 216	50 725
Fordringer på kredittinstitusjoner	443 481	0	443 481	0	0	0	0
Sum	23 461 872	0	501 766	192 993	1 941 546	6 619 267	14 206 300
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 719 110	0	656	51 991	2 327 383	14 339 080	0
Finansielle derivater	224 794	0	5 200	14 081	48 730	115 604	41 179
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 190 558	0	3 653	2 186 905	0	0	0
Sum	19 134 462	0	9 509	2 252 977	2 376 113	14 454 684	41 179
Netto kontantstrøm	4 327 410	0	492 257	-2 059 984	-434 567	-7 835 417	14 165 121

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser per 31. desember 2014:

Tusen kroner	Sum	Udefin- ert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	21 156 568	0	86 603	187 859	1 278 843	4 747 970	14 855 294
Verdipapirer	3 235 143	0	246	119 984	99 383	2 757 283	258 248
Fordringer på kredittinstitusjoner	444 270	0	444 270	0	0	0	0
Sum	24 835 981	0	531 118	307 843	1 378 225	7 505 253	15 113 542
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 313 638	0	4 483	62 080	1 903 460	14 559 115	784 500
Finansielle derivater	246 635	0	6 028	10 076	54 826	131 946	43 759
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 219 599	0	5 045	2 214 554	0	0	0
Sum	19 779 872	0	15 557	2 286 711	1 958 286	14 691 061	828 259
Netto kontantstrøm	5 056 109	0	515 561	-1 978 868	-580 061	-7 185 808	14 285 284

Det er gitt et 3 måneders internlån fra KLP Banken AS til KLP Kommunekredit AS på 2.180.000 kr, som er definert som Gjeld til kredittinstitusjoner. Dette lånet rulleres løpende hver 3. måned og rentefikses hver måned.

Note 16 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.

2015	Utbetalt fra KLP Kommunekreditt AS					Utbetalt fra annet selskap i samme konsern						
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Planendring pensjonsytelse ³⁾	Lån	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Planendring pensjonsytelse ³⁾	Lån	Rentesats per 31.12.2015	Avdragsplan ¹⁾
Tusen kroner												
Ledende ansatte												
Arnulf Arnøy, adm. direktør til medio oktober ²⁾⁴⁾	-	-	-	-	-	1 161	86	430	-	919	2,25	A28
Christopher A. Steen, adm. direktør fra medio oktober ²⁾	-	-	-	-	-	237	5	52	-	2 939	2,25-2,45	A34/A42
Styret												
Sverre Thornes, leder	-	-	-	-	-	3 694	167	1 509	-	10 017	2,25	A45
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	-	3 264	150	1 301	-	3 127	2,25-2,45	A22/A23
Toril Lahnstein	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	21	-	-	-	-	137	-	-	-	-	-	-
Kontrollkomité												
Hetland Ole	-	-	-	-	-	98	-	-	-	-	-	-
Johansen Bengt P.	-	-	-	-	-	83	-	-	-	-	-	-
Berit Bore	-	-	-	-	-	86	-	-	-	-	-	-
Flormælen Dordi E.	-	-	-	-	-	83	-	-	-	-	-	-
Thorvald Hillestad	-	-	-	-	-	83	-	-	-	-	-	-
Representantskap												
Sum representantskap	-	-	-	-	-	74	-	-	-	13 791	-	-
Ansatte												
Sum lån ansatte i KLP Kommunekreditt AS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 858	-	-

2014	Utbetalt fra KLP Kommunekreditt AS					Utbetalt fra annet selskap i samme konsern						
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Planendring pensjonsytelse ³⁾	Lån	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Planendring pensjonsytelse ³⁾	Lån	Rentesats per 31.12.2014	Avdragsplan ¹⁾
Tusen kroner												
Ledende ansatte												
Arnulf Arnøy, adm. direktør	-	-	-	-	-	1 474	110	582	-276	1 242	2,90	A31
Styret												
Sverre Thornes, leder	-	-	-	-	-	3 569	164	1 257	-1 133	7 211	2,70-3,15	A41
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	-	3 190	149	1 085	-1 048	2 483	2,70-3,15	A22/A31
Toril Lahnstein	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	21	-	-	-	-	118	-	-	-	-	-	-
Kontrollkomité												
Hetland Ole	-	-	-	-	-	97	-	-	-	-	-	-
Johansen Bengt P.	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-
Mathilde Irene Skiri ²⁾	-	-	-	-	-	39	-	-	-	-	-	-
Berit Bore	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-
Flormælen Dordi E.	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-
Thorvald Hillestad	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-
Representantskap												
Sum representantskap	-	-	-	-	-	75	-	-	-	14 283	-	-
Ansatte												
Sum lån ansatte i KLP Kommunekreditt AS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 990	-	-

1) S= Serielån, A=Annuitetslån, siste avdrag.

2) Fratrådt i løpet av året.

3) Planendring pensjonsytelse viser effekten av levealderjustering for årskullene fra 1954 vedtatt i 2008, samt endringer i uførepensjonsreglene vedtatt i 2014. Begge disse planendringene ble innarbeidet i beregning av pensjonsforpliktelsen i 2014.

4) Ytelser er oppgitt for den perioden vedkommende har innehatt vervet som administrerende direktør i KLP Kommunekreditt. Fratrådt administrerende direktør har gått over i annen stilling i KLP Banken.

Note 16 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v. (forts.)

Styret i KLP har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet, samt etablert et kompensasjonsutvalg som er et underutvalg av styret.

Utvalget innstiller på og fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Administrerende direktør er en innleid funksjon fra morselskapet KLP Banken, og vedkommende mottar ingen ytelse direkte fra KLP Kommunekreditt for vervet (gjelder både fratrådt og ny administrerende direktør). KLP Kommunekreditt refunderer den andelen av ytelsene som knytter seg til rollen som administrerende direktør. Fratrådt administrerende direktør har ingen avtale om prestasjonslønn, men har lønnsgaranti tilsvarende 21 måneder ved oppsigelse/avtalt fratreden. Vedkommende har rett til full alderspensjon fra fylte 62 år. Ny administrerende direktør har ingen avtale om prestasjonslønn (bonus), eller lønnsgaranti ved eventuell oppsigelse. Vedkommende har pensjonsalder på 70 år.

Det foreligger ingen forpliktelser til å gi styreleder særskilt vederlag eller andre fordeler ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet.

Honorar for styremedlemmer fastsettes av representantskapet. Selskapet har felles representantskap med resten av selskapene i KLP Bankholding konsern. Styremedlemmer som er ansatt i KLP-konsernet uten å være valgt av og blant de ansatte mottar ikke honorar for styrevervet. Ytelse utover mottatt styrehonorar for styremedlemmer ansatt i KLP-konsernet oppgis bare dersom disse inngår i gruppen ledende ansatte i KLP-konsernet. Dette gjelder også eventuelle utlån disse måtte ha i konsernet.

KLP Kommunekreditt AS har felles kontrollkomité med resten av KLP - konsernet og felles representantskap med resten av bankkonsernet.

Alle ytelse er oppgitt uten påslag for arbeidsgiveravgift.

Det vises forøvrig til beskrivelse av hovedprinsippene til fastsettelse av godtgjørelse i KLP-konsernet som kan søkes opp på klp.no.

Note 17 Gjeld til kredittinstitusjoner

Tusen kroner	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	31.12.2015 Bokført verdi
Gjeld til KLP Banken AS	NOK	Fast	16.03.16	2 180 000	1 927	2 181 927
Sum gjeld til Kredittinstitusjoner				2 180 000	1 927	2 181 927

Tusen kroner	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	31.12.2014 Bokført verdi
Gjeld til KLP Banken AS	NOK	Fast	16.03.15	2 205 000	2 657	2 207 657
Sum gjeld til Kredittinstitusjoner				2 205 000	2 657	2 207 657

Note 18 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner med fortrinnsrett

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Obligasjoner, nominell verdi	16 055 000	16 452 000
Verdijusteringer	106 565	133 991
Opptjente renter	33 332	56 941
Egenbeholdning, nominell verdi	-80 000	0
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 114 897	16 642 932

Tusen kroner	Balanse 31.12.2015	Emitert	Forfall/innløst Tilbakekjøpt	Andre endringer	Balanse 31.12.2014
Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					
Obligasjoner, nominell verdi	16 055 000	2 920 000	-3 317 000	0	16 452 000
Verdijusteringer	106 565	0	0	-27 426	133 991
Opptjente renter	33 332	0	0	-23 609	56 941
Egenbeholdning, nominell verdi	-80 000	0	-80 000	0	0
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 114 897	2 920 000	-3 397 000	-51 035	16 642 932

Note 19 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør

						31.12.2015
						Relaterte beløp ikke presentert netto
Tusen kroner	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Netto beløp
EIENDELER						
Finansielle derivater	122 900	0	122 900	-122 900	0	0
Sum	122 900	0	122 900	-122 900	0	0
GJELD						
Finansielle derivater	345 305	0	345 305	-122 900	0	222 405
Sum	345 305	0	345 305	-122 900	0	222 405

						31.12.2014
						Relaterte beløp ikke presentert netto
Tusen kroner	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Netto beløp
EIENDELER						
Finansielle derivater	158 288	0	158 288	-158 288	0	0
Sum	158 288	0	158 288	-158 288	0	0
GJELD						
Finansielle derivater	420 971	0	420 971	-158 288	0	262 683
Sum	420 971	0	420 971	-158 288	0	262 683

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av netting avtaler i KLP Kommunekreditt AS. Notene viser derivatposisjoner i balansen.

Note 20 Kapitaldekning

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014	
Aksjekapital og overkurs	675 000	675 000	
Annen egenkapital	14 216	53 653	
Sum egenkapital	689 216	728 653	
Fradrag goodwill og andre immatrielle eiendeler	0	0	
Utsatt skattefordel	-1 746	0	
Ren kjernekapital	687 470	728 653	
Tilleggskapital	0	0	
Tilleggskapital	0	0	
Sum tellende ansvarlig kapital	687 470	728 653	
Kapitalkrav	306 812	307 281	
Overskudd av ansvarlig kapital	380 658	421 372	
Beregningsgrunnlag kredittrisiko			
Institusjoner	122 521	121 611	
Lokale og regionale myndigheter	3 320 023	3 311 173	
Obligasjoner med fortrinnsrett	227 784	285 843	
Beregningsgrunnlag kredittrisiko	3 670 328	3 718 627	
Kredittrisiko	293 626	297 490	
Operasjonell risiko	13 186	9 791	
Samlet kapitalkrav eiendeler	306 812	307 281	
Ren kjernekapitaldekning prosent	17,9 %	19,0 %	
Tilleggskapital prosent	0,0 %	0,0 %	
Kapitaldekning prosent	17,9 %	19,0 %	
Uvektet kapitaldekning	3,5 %	3,6 %	
Kapitalkrav pr 31.12.2015	Kjernekapital	Tilleggskapital	Ansvarlig kapital
Minstekrav uten buffere	4,5 %	3,5 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	0,0 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	0,0 %	3,0 %
Motsyklisk buffer	1,0 %	0,0 %	1,0 %
Gjeldende kapitalkrav inkl. buffere	11,0 %	3,5 %	14,5 %

Note 21 Skatt

Tusen kroner	2015	2014
Regnskapsmessig resultat før skatt	19 606	36 513
Forskjeller mellom regnskapsmessig- og skattemessig resultat:		
Tilbakeføring av verdiendring finansielle eiendeler	31 743	206
Andre permanente forskjeller	-143	0
Endring i forskjeller som påvirker forholdet mellom regnskapsmessig og skattemessig inntekt	-4 189	4 631
Skattemessig resultat	47 017	41 350
Grunnlag for betalbar skatt	47 017	41 350
Avstemming av grunnlag utsatt skatt/skattefordel		
Utsatt skattefordel knyttet til:		
Finansielle instrumenter	-45 699	-60 855
Sikring av innlån	-30 736	-39 611
Verdipapirer	-733	0
Overkurs-/underkurs på innlån	-230	0
Sum utsatt skattefordel	-77 398	-100 466
Utsatt skatt knyttet til:		
Verdipapirer	0	7 779
Utlån til kunder og kredittforetak	75 652	98 241
Sum utsatt skatt	75 652	106 020
Netto utsatt skatt/skattefordel	-1 746	5 554
Utsatt skattefordel	-1 746	0
Balanseført utsatt skattefordel	-1 746	0
Utsatt skatt	0	5 554
Skattevirkning av konsernbidrag	12 695	11 164
Balanseført utsatt skatt	12 695	16 718
Oppsummering av årets skattekostnad:		
Resultatført skatt som gjelder tidligere år	38	0
Resultatført endring av utsatt skatt	-7 300	-1 305
Resultatført skatt av konsernbidrag	12 695	11 164
Sum skattekostnad	5 433	9 859
Effektiv skatteprosent	27,7 %	27,0 %
Avstemming av skatteprosent:		
Andre permanente forskjeller	143	0
27% skatt permanente forskjeller	39	0
Korrigert skatt	5 394	9 859
Endring utsatt skattefordel som følge av endret skattesats	-140	0
Skatteprosent	27 %	27 %

Note 22 Antall årsverk og ansatte

KLP Kommunekreditt AS har 2 ansatte, de mottar ikke godtgjørelse eller andre ytelser fra selskapet. KLP Kommunekreditt AS kjøper personaltjenester fra andre selskaper i KLP-konsernet.

Note 23 Annen gjeld og avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Mellomværende selskap i samme konsern	4 573	3 740
Kreditorer	69	238
Annen gjeld	4	4
Sum annen gjeld	4 646	3 982
Merverdiavgift	69	220
Avsatte kostnader	577	1 220
Sum påløpte kostnader og forpliktelser	646	1 441

Note 24 Transaksjoner med nærstående parter

Tusen kroner	2015	2014
Resultatposter		
KLP Banken AS, renter på innlån	-48 269	-59 388
KLP Banken AS, administrative tjenester (selvkost)	-14 168	-12 715
KLP Kapitalforvaltning AS, honorar utførte tjenester	-321	-314
Sum	-62 758	-72 417

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Balanseposter		
KLP Banken AS, gjeld til kredittinstitusjoner	-2 181 927	-2 207 657
KLP Banken AS, avregning lån	302	4 441
Netto mellomværende til:		
KLP Banken AS	-4 494	-3 647
KLP Kapitalforvaltning AS	-79	-92
Sum	-2 186 198	-2 206 955

Det er ingen direkte lønnskostnader i KLP Kommunekreditt AS. Personalkostnader (administrative tjenester) blir fordelt fra KLP Banken AS.

Transaksjoner med nærstående parter er gjennomført til generelle markedsbetingelser, med unntak av selskapets andel av fellesfunksjoner, som er fordelt til selvkost. Fordelingen er basert på faktisk bruk. Alle mellomværende blir gjort opp fortløpende.

Note 25 Honorar til revisor

Tusen kroner	2015	2014
Ordinær revisjon	428	443
Attestasjonstjenester	86	282
Skatterådgivning	0	59
Sum honorar til revisor	514	784

Beløpene ovenfor er inklusive merverdiavgift.

Note 26 Andre eiendeler

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Mellomregning konsernselskaper	302	4 441
Forskuddsbetalte kostnader	949	1 057
Sum	1 251	5 498

Note 27 Betingede forpliktelser

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Lånetilsagn	196 015	184 716
Sum betingede forpliktelser	196 015	184 716

Dette er kontraktsfestede utbetalinger til lånetagere, som med stor sansynlighet vil utbetales.

Note 28 Kontanter og kontantekvivalenter

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Kontanter og bankinnskudd	443 481	444 270
Sum kontanter og bankinnskudd	443 481	444 270

I kontantstrømoppstillingen omfatter kontanter og kontantekvivalenter følgende:

Kontanter og bankinnskudd	443 481	444 270
Bankkontoer til bruk for kjøp og salg av verdipapirer	-12 565	-15 611
Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	430 916	428 660

Til generalforsamlingen i KLP Kommunekreditt AS

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for KLP Kommunekreditt AS. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap, endringer i egenkapitalen og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til KLP Kommunekreditt AS per 31. desember 2015, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Revisors beretning - 2015 - KLP Kommunekreditt AS, side 2

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Trondheim, 9. mars 2016

PricewaterhouseCoopers AS

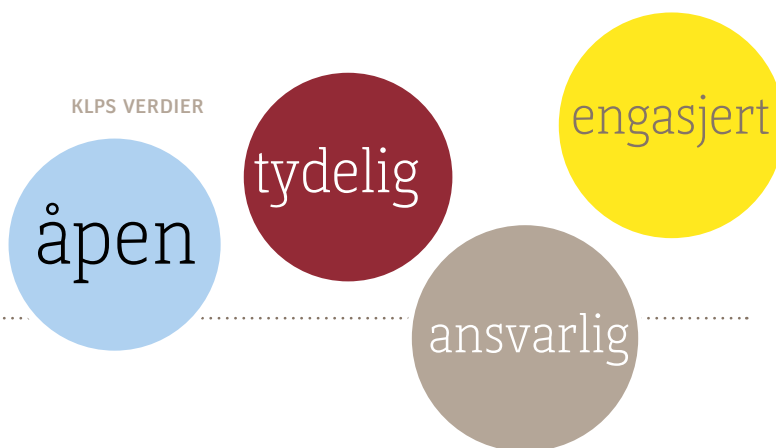
A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Rune Kenneth S. Lædre', written in a cursive style.

Rune Kenneth S. Lædre
Statsautorisert revisor

KLP LEVERER PRODUKTER OG TJENESTER INNEN:

- PENSJON OG PENSJONSKASSETJENESTER
- BANK
- FORSIKRING
- FOND OG KAPITALFORVALTNING

KLPS VERDIER

Dette er KLP

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP) er Norges største livsforsikringsselskap.

KLPs hovedmål er å være Norges ledende leverandør av pensjon til offentlig sektor. KLPs viktigste oppgave er å utbetale riktig pensjon til rett tid, og å forvalte pensjonsmidlene til forsikringstakerne på en god og sikker måte. Avkastningen på pensjonskapitalen skal være konkurransedyktig, servicen skal være god og driften effektiv med lave kostnader.

Selskapet leverer tjenester til arbeidsgivere og ansatte i kommuner og fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter i offentlig og privat sektor.

Hovedproduktet er offentlig tjenstepensjon, slik pensjonsordningen er bestemt i tariffavtaler og ved lov. Konsernet er også en stor leverandør av skadeforsikringer, banktjenester og fondsprodukter. KLP Eiendom er Nordens tredje største eiendomsforvalter.

Markedsleder – offentlig tjenstepensjon

KLP er den dominerende leverandør av fondert offentlig tjenstepensjon, etter tre år med ekstraordinær vekst etter konkurrentenes beslutning om å trekke seg ut av markedet for forsikret ordning.

Ved inngangen til 2016 har 419 kommuner og fylkeskommuner sin pensjonsordning i selskapet. 29 av 30 helseforetak og de 4 regionale helseforetakene har en eller flere pensjonsavtaler med KLP. I tillegg har om lag 2 500 bedrifter sin pensjonsordning i KLP. Selskapets pensjonsordninger omfat-

ter mer enn 440.000 yrkesaktive og 248.000 pensjonister. Også 200.000 medlemmer har en pensjonsrettighet i KLP fra tidligere arbeidsforhold.

God avkastning og lave kostnader

KLP har gjennom flere år kunnet vise til god avkastning og lave kostnader. Dette har gitt KLP en sterk posisjon i markedet for offentlig tjenstepensjon. Tilliten denne posisjonen gir, er en mulighet KLP vil benytte til å videreutvikle kjernevirksomheten og styrke øvrig forretningsvirksomhet.

Medlemssatsing i fremgang

KLP tilbyr også personkundeprodukter og tjenester innen finans og forsikring. Produktene er rettet mot personer som er ansatt i virksomheter som har KLP som pensjonsleverandør, samt pensjonister som får pensjon fra KLP. Nærmere 47 000 medlemmer er nå kunder i et eller flere av KLP-konsernets personprodukter. Medregnet øvrige kunder er det totale antallet 67 500.

KLP skal
levere trygge og
konkurransedyktige finans-
og forsikringstjenester til
offentlig sektor, virksomheter
med tilknytning til denne
og deres ansatte.

Produktene som tilbys medlemmene innen bank, skadeforsikring og fond er konkurransedyktige både i pris og innhold, noe vekst i volum og antall kunder viser. Finansportalen og andre sammenligninger rangerer KLPs medlemsprodukter til å være blant de beste. Kundetilstrømmingen viser også at medlemstilbudet begynner å bli kjent, noe som i stor grad kan tilskrives de markedsføringsaktivitetene som er gjennomført.

DE ALLER FLESTE KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER HAR EN KUNDERELASJON TIL KLP. KLPs HOVEDKONTOR LIGGER I OSLO. KLP HAR OGSÅ ET KONTOR I BERGEN SOM IVARETAR TJENESTER OG SERVICE INNEN LIV OG PENSJON. EIENDOMSSSELKAPET HAR KONTORER I OSLO, TRONDHEIM, KØBENHAVN OG STOCKHOLM. BANKEN HAR KONTORER I TRONDHEIM OG OSLO.

God personlig behandling og service er et kjennetegn på KLPs kundearbeid. Det ble bekreftet gjennom måling av kundetilfredsheten blant KLPs kunder (personkunder) høsten 2015. Resultatene er svært positive og både Bank og Forsikring har en score på 74 eller høyere. Det er meget bra, også sammenlignet med andre finansinstitusjoner i Norge. Kundene er spesielt fornøyd med service, responstid og personlig behandling.

Godt omdømme

KLP hadde en sterk utvikling i omdømmet i 2015 og gikk opp fra 46 til 53 poeng i TNS sin årlige omdømmemåling. KLP er dermed blant de best ansatte finansselskapene i befolkningen, bare Skandiabanken har bedre omdømme. Kommunalt ansatte har bedret oppfatningen av KLP, dette forklarer i stor grad utviklingen. Oppfatningen av KLP har bedret seg på alle omdømmeaspektene, men i særlig grad på økonomisk soliditet. Andelen som mener KLP gjør det bra økonomisk økte fra 28 prosent til 39 prosent. 76 prosent svarer at de har stor tillit til KLP.

Selskapsform

Det er kundene med offentlig tjenstepensjon i KLP som eier selskapet. Den gjensidige selskapsmodellen er økonomisk rasjonell og bidrar til at all verdiskapning tilfaller disse kundene. Selskapet har ingen eksterne investorer som skal ha betalt for å stille kapital til rådighet for virksomheten.

939

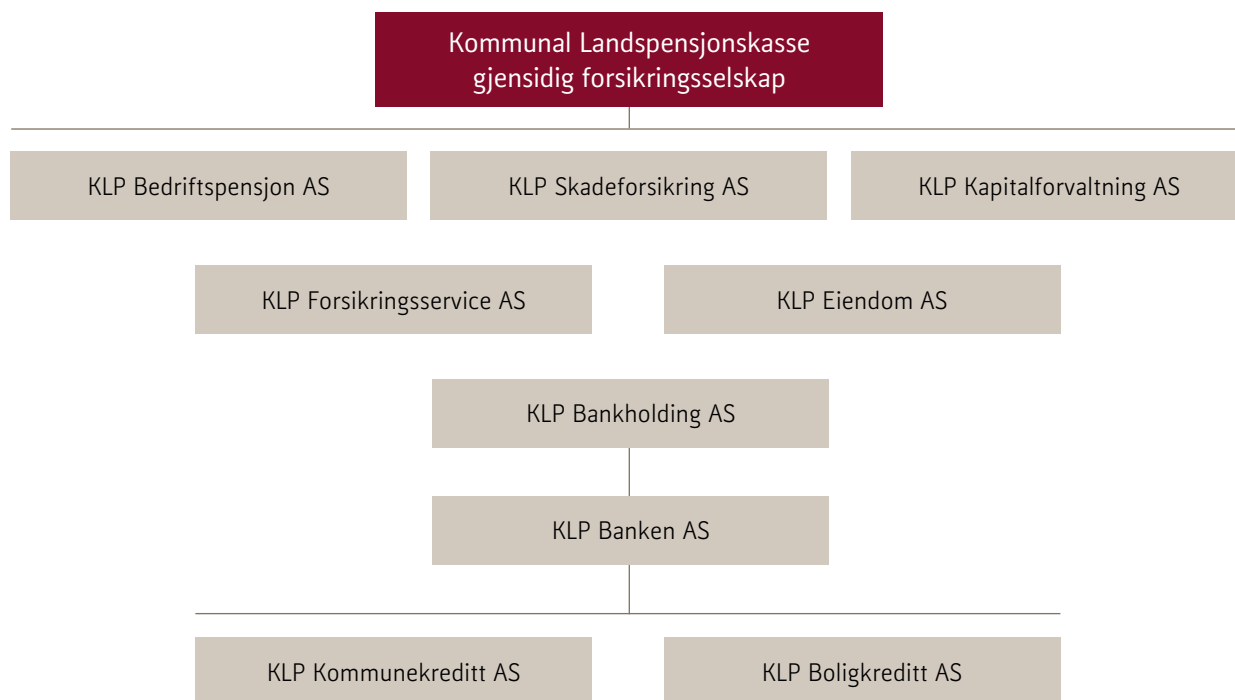
ANSATTE I KLP-KONSERNET
PR 31.12.15

KLP har syv heleide datterselskaper som er organisert som aksjeselskap. Datterselskapene ble opprettet for å støtte KLPs kjernevirksomhet og for å kunne tilby trygge og konkurransedyktige tjenester til KLPs eiere og deres ansatte.

KLP-konsernet har mer enn 900 ansatte, og en forvaltningskapital på over 540 milliarder ved utgangen av 2015.

KLP leverer produkter og tjenester innen:

- Pensjon og pensjonskassetjenester
- Bank
- Forsikring
- Fond og kapitalforvaltning

KLP BANKEN AS er en nettbank som tilbyr boliglån og innskudd. Det gir grunnlaget for effektiv drift og lave kostnader. Det var over 36 700 aktive personkunder i banken ved årsskiftet. Banken med datterselskaper hadde ved utgangen av 2015 en utlånsbalanse på 26,4 milliarder kroner, hvorav 10,7 milliarder til boligformål og 15,7 milliarder til kommuner og kommunale selskaper.

Den samlede virksomheten i KLP Banken AS med datterselskaper er inndelt i forretningsområdene personmarked (PM) og offentlig marked (OM). Virksomheten er landsdekkende og selskapenes hovedkontor ligger i Trondheim.

KLP Boligkreditt AS er datterselskap av KLP Banken og fikk konseksjon som boligkredittforetak i 2014. En andel av konsernets utlån i personmarkedet er overført til selskapet. Virksomheten finansieres i hovedsak ved utstedelse av obligasjoner med sikkerhet i boliglån.

KLP Kommunekreditt AS er også datterselskap av KLP Banken. Selskapet har som mål å være en sentral finanspartner for offentlig sektor. KLP Kommunekreditt finansierer et bredt spekter av kommunenes lånebehov til eksempelvis skoler, barnehager, omsorgsboliger og prosjekter i kommunenes klima- og energiplaner samt en del av kommunenes infrastruktur.

543

MILLIARDER KRONER I FORVALTNINGSKAPITAL
VED UTGANGEN AV 2015

KLPs visjon
er å være den
beste partner
for dagene som
kommer.

KLP SKADEFORSIKRING AS tilbyr forsikringsløsninger til kommunal sektor og bedrifter, og til personmarkedet med spesielle fordeler for medlemmer i KLP. Ved utgangen av 2015 hadde selskapet et kunde-forhold til 318 kommuner, 14 fylkeskommuner og 2 914 bedrifter, hvorav 29 er helseforetak. Innen personmarkedet hadde selskapet 33 250 kunder.

KLP FORSIKRINGSSERVICE AS har spesialkompetanse på offentlige pensjonsordninger og tilbyr et fullt spekter av pensjonskassetjenester.

KLP BEDRIFTSPENSJON AS tilbyr innskuddsbasert tjenestepensjon, herunder forvaltning av pensjonskapitalbevis, til bedrifter i privat og offentlig sektor. Selskapets samlede forvaltningskapital er på 2 943 millioner.

KLP KAPITALFORVALTNING AS forvalter midler på vegne av forsikringsvirksomheten i KLP-konsernet og andre kunder gjennom KLP-fondene. KLP Kapitalforvaltning AS er et fondsforvaltningsselskap med konsesjon fra Finanstilsynet til å forvalte verdipapirfond og alternative investeringsfond, samt å yte investeringstjenesten aktiv forvaltning og tilknyttede tjenester. Selskapet forvaltet ved utgangen av året 398 milliarder kroner på vegne av sine kunder.

KLP EIENDOM AS er en av Norges største eiendomsforvaltere med 1.780.000 kvadratmeter lokaler og 373.000 kvadratmeter festetomter til forvaltning, samt betydelige prosjekter under utvikling. Eiendomsmassen hadde pr 31.12.2015 en verdi på 55,4 milliarder kroner. KLP Eiendom har virksomhet i Norge, Sverige, Danmark, Luxembourg og London. Eiendommene har god beliggenhet, høy bygningsmessig standard og effektiv arealutnyttelse. KLP Eiendom forvalter kun konsernets eiendommer, og tilbyr ikke eiendomsforvaltning for eksterne.

Samfunnsansvar

KLP har et mål om å bidra til en bærekraftig offentlig sektor og å integrere bærekraft og ansvarlighet i alle forretningsprosesser. Vi opplever at våre eiere og andre interessenter blir stadig mer opptatt av dette.

KLPs arbeid med samfunnsansvar kan oppsummeres i fire områder:

1. Ansvarlighet i investeringer og produkter
2. Miljøløsninger
3. Deling av kunnskap
4. Lokalt engasjement

Dette er områder pekt ut av ansatte, ledelsen og enkelte eksterne interessenter som områder av høy vesentlighet.

ANSVARLIGHET I INVESTERINGER OG PRODUKTER

KLP har som mål å være blant de ledende finansinstitusjoner i Norge innen ansvarlige investeringer. Virkemidlene KLP bruker i denne

sammenheng er eierskapsutøvelse, utelukkelse og investeringer for bærekraftig utvikling.

MILJØLØSNINGER

I KLPs forretning er det eiendomsselskapet som har størst direkte miljøpåvirkning. KLP Eiendom forvalter og drifter nærmere to millioner m² hovedsakelig innenfor sektorene kontor, kjøpesenter og hotell. KLP har høyt fokus på å optimalisere driften av byggene slik at man sikrer både et godt innemiljø og arbeidsmiljø for brukerne av bygget, og et så lavt energiforbruk som mulig.

Hele konsernet er Miljøfyrtårnsertifisert, unntatt KLP Eiendom som er ISO 140001-sertifisert. Konsernets lokaler i Trondheim og Oslo ble re-sertifisert som Miljøfyrtårn i 2015.

DELING AV KUNNSKAP

KLP har informasjon og kunnskap om årsak til skader, årsak til uførhet og hvilke tiltak som virker forebyggende. Å dele denne kunnskapen er en viktig del av KLPs samfunnsansvar. KLP har HMS-team som kan bistå både pensjons- og skadeforsikringskunder i HMS-prosjekter. KLP tilbyr kurs, temadager og befaringer om et bredt spekter av temaer som skadeforebygging i bygg, brannsikring, arbeidsmiljøutvikling, seniorpolitikk og tiltak som skal øke den gjennomsnittlige avgangsalderen.

LOKALT ENGASJEMENT

Alle prosjekter KLP støtter med kunnskap har lokal forankring. Lokalt engasjement kommer også til uttrykk gjennom KLPs Dugnadsfond, som deler ut økonomisk støtte til lokale prosjekter som utføres på dugnad. I 2015 har 23 dugnadsprosjekter, av totalt 107 søknader, rundt om i Norge fått tildelt støtte.

ÅPENHET OG BÆREKRAFTSRAPPORTERING

Grunnpilaren i KLPs arbeid knyttet til samfunnsansvar er selskapets åpenhet. Utdypende beskrivelse av mål, tiltak og resultater er tilgjengelig på klp.no/samfunnsansvar. Her publiseres også informasjon om hvilke selskaper KLP har ekskludert, KLPs stemmegivning og eierskapsutøvelse.

INTERNASJONALE STANDARDER

KLP signerte FNs Global Compact i 2003. FNs Global Compact består av ti prinsipper som de som signerer forplikter seg til å arbeide for.

KLP er også tilsluttet FNs prinsipper for ansvarlige investeringer, som innebærer at KLP skal fremme hensyn til miljø, samfunn og virksomhetsstyring i forvaltningen.

Historikk

1949-2016

Byforbundet og Herredsforbundet (forløperen til KS) vedtar å opprette Kommunal Landspensjonskasse. KLP etableres som en «forvaltet» kasse inn under Norsk Kollektiv Pensjonskasse.

Sykepleierordningen med gjennomsnittspremie innføres. Lov om Pensjonsordning for sykepleiere trer i kraft i 1962.

Overføringsavtalen, som KLP medvirker til, sikrer pensjonsrettigheter ved bytte av jobb innen offentlig sektor.

KLP får gjennomslag for at pensjoner skal reguleres i takt med folketrygdens grunnbeløp.

KLPs Harald Bastiansen utvikler et gjennomsnittspremiesystem for sykehusleger.

Stortinget vedtar innføring av Folketrygden.

KLP får egen konsesjon som forsikringsselskap, og oppretter en fells kommunal pensjonsordning.

AFP innføres.

1949

1950

1961

1967

1974

1974

1986

1988

1990

1995-1996

2003

2004

2008

2011

2013

2014

2016

Hardere konkurranse om de kommunale pensjonsordningene.

KLPs premiesystem blir del av bransjenorm og tas inn i ny forsikringslov.

Offentlig tjenestepensjon tilpasses endringene i pensjonsreformen.

Stortinget vedtar ny uførepensjon i offentlig sektor fra 1. januar 2015.

KLP etablerer ordning med egenkapitaltilskudd i hht. Forsikringsloven.

Banklovkomisjonen avleverer utredninger om konkurransen i kommunal tjenestepensjon, og kjønns- og aldersnøytralitet i kollektive pensjonsordninger

Forsikringsloven endret. Det skilles mellom kundemidler og selskapsmidler.

KLPs hovedkonkurrenter innen markedet for forsikret offentlig tjenestepensjon velger å trekke seg ut.

Nytt Solvens II regelverk

KLP Kommunekreditt AS
Postboks 8814
7481 Trondheim

Telefon 05554
Telefaks 73 53 38 39
KLPKommunekreditt@klp.no

Besøksadresse, Trondheim:
Beddingen 8

Besøksadresse, Oslo:
Dronning Eufemias gate 10